

SABIR, RIZA VE DUA

Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Muhterem kardeşlerim!

Çok iyi biliyorsunuz ki Allahu Teâlâ hazretleri bize ve âlemlere rahmet olarak Muhammed-i Mustafa, Peygamberimiz Ebu'l-Kâsım, Habîbullah Efendimiz'i gönderdi. Ona Kur'ân-ı Kerîm'i indirdi. Bize ona tâbi olmayı emretti. Bizim Allah'ın rızasını kazanmamız, dünya imtihanını başarmamız, iyi kul olmamız için Resûlullah Efendimiz'e bağlanmamız, Kur'ân-ı Kerîm'i anlamamız, okumamız, dinlememiz [ve] uygulamamız gerekiyor.

Kur'ân-ı Kerîm'in uygulamasını, en güzel şekilde kendi hayatında Peygamber Efendimiz uygulamıştır. Ve nasıl uygulanacağı hakkındaki incelikleri en güzel tarzda Peygamber Efendimiz anlatmıştır. Onun için ben şahsen yanımda Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini gezdirmeyi tercih ediyorum. Genellikle Pey-

gamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden konuşuyoruz. Böylece daha bereketli, daha sıhhatli [ve] daha kıymetli bir konuşma olmuş oluyor. Özel ve güncel konularla ilgili konuştuğumuz zaman belki hata ederiz, belki doğru olur, belki yanlış olur. Ama Peygamber Efendimiz'in sözleri üzerinde konuşunca iyi bir şey yapmış oluruz diye böylece sağlam bir yol tutturmuş oluyoruz.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri, onun mübarek sözleridir. [Bizim için] onun hakkındaki bazı bilgilerdir. “Şöyle hareket etti, böyle yaptı.” diye onu anlatan bazı haberlerdir.

Şimdi burada açılan sayfada gelen hadîs-i şerîfleri okuyacağım.

Birinci hadîs-i şerîf:

ثَلَاثٌ يُدْرِكُ بِهِنَّ الْعَبْدُ رَغَائِبَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ:
الصَّبْرُ عِنْدَ الْبَلَاءِ، وَالرِّضَا بِالْقَضَاءِ، وَالدُّعَاءُ فِي
الرَّخَاءِ

*Selâsün yüdrikü bihinne'l-abdu
regâibe'd-dünyâ ve'l-âhireti: es-sabru inde'l-
belâi ve'r-rıdâ bi'l-kadâi ve'd-duâu fi'r-rahâi.*

Sadaka Resûlullah.

Bu hadîs-i şerîfi İmran b. Husayn *radiyalahu anh* isimli bir sahabî rivayet etmiş.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde bize bildiriyor ki;

“Üç şey kul tarafından yapıldığı takdirde o kul dünyanın ve âhiretin her türlü mükâfâtına nâil olur. Dünyada da âhirette de büyük mükâfâtlara erer.”

Maddî mânevî çok büyük kazançlar sağlar.

Bunlar nelerdir?

Bir; *es-sabru inde'l-belâi*. “Belaya sabretmek.”

İkincisi nedir?

Ve'r-rıdâ bi'l-kadâi. “Allah’ın mukadderâtı olarak alınına yazmış olduğu yazıya, başına gelmiş olaylara rıza göstermek.”

İsyan etmemek, Allah’a karşı gelmemek, itiraz etmemek.

Üçüncüsü; *ve'd-duâü fi'r-rahâi*. “İhtiyacı olmadığı, sıhhatli olduğu, keyfi yerinde olduğu genişlik zamanında da Allah’ı unutmayıp dua etmek.”

Bu üç şeyde insan dünyanın ve âhiretin büyük mükâfâtlarına erer.

“Büyük mükâfât” diye tercüme ettiğimiz kelime *regâib*’tir. Receb’in ilk cuma gecesine de Regaip Gecesi deniliyor. Regaip Gecesi denmesinin sebebi, o gecede Allah’ın kullarına çok mükâfâtlar vereceği, [onları] çok büyük lütuflara erdi[rece]ği için[dir]. Receb’in o ilk cuma gecesine -yani perşembeyi cumaya bağlayan gece- o ismi melekler vermişler. O gece, Allah’ın çok mükâfât dağıttığı gece. Özleyerek bekledikleri [bir gece...] Regaip bu; büyük mükâfât, mânevî mükâfât.

a. Belanın Gerçek Anlamı ve Mükafatı

Bize bu hadîs-i şerîfle Peygamber Efendimiz’in bildirdiği, önemli, güzel, mükâfât kazanmaya sebep olacak şeylerden birincisi; belaya sabretmek.

Bela Arapça'da özel, hakiki, lugattaki mânasıyla "imtihan" demektir. *İbtıla* da derler. O kelime de aynı kökten gelir. *Bela* da derler. Bizim anladığımız mânada "insanın başına gelip çatmış tatsız olay" demek değildir, "imtihan" demektir. Mesela *bela*, rivayetlerde *belâen hasenâ* "iyi bir imtihanla imtihan olmak" diye de geçiyor.

Hayatta başımıza gelen olayları aslında bize Allah nasip ediyor. Kaderde varmış, İngiltere'ye gelmişiz. Kaderde varmış, şu dükkânları açmışız. Kaderde varmış, meğerse diyâr-ı gurbette çalışacakmışız. Kaderde varmış da şu olacakmış, bu olacakmış... Bunlar bizim alnımızın yazısı. Böyle oluyor. Bunlar hayatın birer cilvesi... Bazen üzücü olay, bazen [de] başkalarının imrendiği, "Ah benim de olsa!" diye özendiği olaylar. Mesela bazısı zengin oluyor, güzel arabası oluyor, evi oluyor ve başkaları da imreniyor; "Benim de arabam olsa şöyle. Benim de bu kadar güzel evim olsa..." diyor. Bunlar da imtihan. Allah o zaman zenginlikle imtihan ediyor.

“Bakalım ben buna güzel şeyler verdim, bu imtihanı başaracak mı? Bunun karşısında şımarmadan iyi bir kul olarak kulluğunu yapacak mı?”

O da bir imtihan. Bazen ihtiyaç ve fakirlik hâli oluyor. O da bir imtihan. Bazen hastalık oluyor. Hastalık da bir imtihandır.

Bakalım sabredecek mi yoksa “Bana bu hastalığı niye verdin yâ Rabbi!” diye ağzını açıp gözünü yumup ileri geri konuşacak mı?

Bu da bir imtihandır.

Hayatta karşılaştığınız sevindirici veya üzücü olaylar sizin imtihanınız. Size öyle geliyor. Allah sizin o olayın karşısındaki davranışınızı değerlendirecek. İyi karşılıklıta bulunursanız iyi, sevap alacaksınız; ya da feveran [edip] isyan ederseniz, ağzınızı, kafanızı [ve] davranışınızı bozarsanız o zaman da günaha gireceksiniz.

Mesela benim bir talebem vardı. Kız talebelerimden... İlâhiyat fakültesi mezunlarından. Onun yıllarca çocuğu olmuyordu. Sonra Allah bir çocuk verdi. Ama dünya güzeli bir be-

bek. Gerçekten gül gibi yanakları var, çok güzel. Böyle bakmaya kıyılmayacak kadar bir bebektir. Bir hafta kadar yaşadı. Zaten zor doğmuştu. Birkaç yıl böyle beklediler. Bebek olmadı. Ondan sonra maalesef vefat etti. Bebek yaşamadı. Tabii o bir acı. Acı bir imtihan. Zorlu bir imtihan. Çok zor bir sorun. Öyle bir sorun karşısında insanın nasıl davranacağı, kendisini tutması bir hayli zor. Bizim bu kız talebemiz kendini tutamadı. Allah'a karşı imanını bile zedeleyecek isyankâr sözler söyledi. Bebeğin acısına dayanamadı, üzüntüsünden çok kötü sözler söyledi. Çok kötü duruma düştü. İmtihanı kaybetti.

Bazen de başka türlü olur. Allah bağ bahçe verir, üzüm verir. Adam yoldan geçen yolcuya bir salkım vermez. Ondan sonra ertesi gün bakar, bir kırağ gelmiş, bütün bağ gitmiş. Kur'ân-ı Kerîm'de böyle anlatılan olaylar var. "Aman aranızda bir fakir sokulmasın. Yarın üzümleri toplayacağız. Dikkat edin, meyveleri vermek yok." diye akşamdan kararlaştırıyorlar. Gece bir felaket oluyor. Bütün mahsul helâk oluyor. Sabah gidiyorlar, bakıyorlar ki hepsi mahvolmuş. Kırağ çalmış, bozulmuş. O da bir imtihandır.

Biz kadere, Allah'a, âhirete inanmış, dünyanın bir imtihan yeri olduğunu bilen, her hareketimizin bizim sorumluluğumuza ait olduğunu, omuzlarımızdaki meleklerin iyilikleri kötülükleri yazdığını bilen insanlar [olarak] nasıl davranmamız lazım?

Üzücü olayların karşısında da mâneviyâtımızı bozmadan sağlam durmamız lazım. İnsanların başına çeşitli olaylar geliyor. Kraliçe Diana ile nişanlısı küt gittiler, bitti. Onların sayfası kapandı. Şimdi o adamın zengin babası, oğlunu kaybetti. Acı bir olay. Ne yapalım, kader, Allah'ın imtihanı. Dünya hayatı böyle.

[İmtihan] çeşitli şekillerde olabilir. Bazen ne bu kadar aşırı acı, ne bu kadar aşırı tatlı olur. Orta olur. Günlük olay olur. Ama günlük olayda da insan bazen kaybeder bazen kazanır.

Benim bir yakınım var. Aksaray pazarına gitmiş. Ev için yiyecek içecek, meyve almış. Taze taze, turfanda yeni çıkmış salatalıklar, çıtır çıtır... Onlar[a] da çok büyük para vermiş, almış. Turfanda, yeni olunca pahalı oluyor. Almış. Getirmiş, arabasının bagajını açmış. Ara-

basının arkasına bunları koyarken adamın birisi arkasından gelmiş. Kendisi anlatıyor: “[Baktım] güçlü, kuvvetli, iri yarı, dinç, sağlam bir insan.”

Demiş ki; “Ağabey, şu salatalıklardan bana bir tane versene.” Hırpânî kılıklı birisi...

O da demiş ki; “Sen o salatalığın bir tanesinin kaç para olduğunu biliyor musun?” Çok pahalı, turfanda. “Kaça olduğunu biliyor musun?”

Gidip de onu istiyor. Yani imtihan ya, onu istiyor. “Sen bunun kaç para olduğunu biliyor musun?” demiş.

Eğilmiş, yine [de] alıp verecek. Ama dayanamamış, bu lafı söylemiş. Biraz içine zor gelmiş. Bir kilo domates istese verecek. Üç tane ekmek istese verecek fakire. Ama turfanda salatalık, zaten sayılı almış. Bir tanesi şu kadar para. Zor almış. “Hadi babam yesin, annem tatsın.” diye almış mesela. Dilenci gidiyor, onu istiyor. “Şu salatalıktan ver bana.”

“Sen kaç para olduğunu biliyor musun?” demiş.

“Eğildim, vermeye niyetim var. Salatalığı aldım, döndüm; adam yok.” diyor.

“Halbuki alandayım...” diyor.

Aksaray’a giderken, Vatan caddesinin Aksaray’a yakın yerinde, sol tarafta. Oradaki barakaları, çarşmayı geçtikten sonraki meydanlık yer. [Orada] bir evliyâ kabri var. Onun ötesi boş. Boş alan.

“O istedi, ben eğildim, vereceğim. Döndüm baktım, adam yok. Kayboldu. Şöyle baktım yok, böyle baktım yok. Arkama baktım yok. Adam yok oldu.” diyor.

İmtihan! Gitti. İmtihan bitti. Onun zorlandığı, çok para verdiği için zorlandığı bir olay.

Cömert bir insan. Milyarlar hayır yapan bir insan. Ben şahidim, biliyorum. Milyarlarla hayır yapan bir insan. Ama demiş ki; “Sen onun kaçta olduğunu biliyor musun?” Yine de vermeye niyetlenmiş. Belki de kaybetmedi imtihanı. O sözü söylemeseydi daha iyi olacaktı. Söylemeden verseydi. Yani orada imtihan oluyor. Dönmüş bakmış, yok.

“Hızır *aleyhisselam*’dı muhakkak.” diyor kendisi anlatırken. “Çünkü bir yere gitmesi

mümkün değil. Etraf تنها. Baktım yok. Yok oldu, kayboldu.” diyor.

Böyle de olmuş. Bu düz bir imtihan, yani çok aşırı bir imtihan değil. Bazen çok aşırı olur. İnsanın en çok sevdiği yavrusunun ölümü çok acı bir şey mesela...

b. Müslümanın Hoşuna Gitmeyen Bir Şeyle İmtihan Olunması ve Tavrı

Hâsılı, biz Allah’a inanmış insanlar dünyada imtihan edildiğimizi biliyoruz. Hayat bir imtihandır. Karşılaştığımız her olay bir imtihandır. Biz bu imtihanda eğer hoşumuza gitmeyen şeylerle karşılaşmışsak Allah’la aramızı bozmamalıyız. Öyleleri var ki belki arabesk musikide filan da duyuyorsunuz. Ben bazen bindiğim minibüsten inmek istiyorum. Çünkü adam açıyor sonuna kadar arabesk musikiyi... Ondan sonra güya orada şarkı musiki parçası var, Allah’a çatıyor. “Benim başıma bu belayı niye verdin Allah’ım!” “Şimdi başımıza taş yağacak. Durdur şu minibüsü, ben ineyim aşağı. Ya bunu kapa ya ineyim.” diyorum. Bu kadar böyle tipsiz tatsız adamlar var.

Yanlış işler yapıyor. İmtihan. İnsan kaybeder. Allah insanları imtihan ediyor. Kaybeden

insandır. Sabrederse sabrın mükâfatı olur. Şükrederse şükrün mükâfâtı olur. Şükretmezse şükr[etmemenin] cezası olur. Sabretmezse sabırsızlığın cezası olur. Kesin. Peygamberleri dahi böyle hayatlarından biliyoruz, başlarına zorlu imtihanlar gelmiştir.

Mesela Peygamber Efendimiz'in hayatının [rahat] bir hayat olmadığını, ne kadar sıkıntılı bir hayat olduğunu hepimiz biliyoruz. Ne kadar sıkıntı çektiğini biliyoruz. Nuh *aleyhisselam*'ın sıkıntılarını biliyoruz. Musa *aleyhisselam*'ın Firavun'dan ve kavminden çektiklerini biliyoruz. Her peygamberi biliyoruz. İbrahim *aleyhisselam*'ın Nemrut'tan, kavminden neler çektiğini biliyoruz.

Bu akşam buradaki sohbet konusu olarak kurayla çıkan [hadis-i şerifte] Peygamber Efendimiz'in birinci nasihati; sabırlı olun. Başınıza bir hal gelirse ciyak ciyak bağırmayın, viyak viyak feryat etmeyin. Metin olun. Adı Metin olanlardan gayrısı da metin olsun. Sağlam durun. Bilin ki Allah sizi imtihan ediyor. "Bu da geçer. Bu da bir imtihan. Sabredeyim." deyin. İnsan böyle sabır edecek bir olayla karşılaştığı zaman diyecek ki;

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

*Innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn.*¹

“Biz Allah’ın kullarıyız. Allah’ın huzuruna döneceğiz. Allah’tandır.” diyecek, sabredeceğiz.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

*Inna'llâhe mea's-sâbirîn.*²

“Hiç şüphe yok ki Allah sabredenlerle beraberdir.”

“Sevdiği için yanındadır. Onların cephesindedir. Onların yanındadır, onları tutar.” demek.

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrehüm bi-gayri hisâb.*³

¹ 2/Bakara, 156.

² 2/Bakara, 153.

³ 39/Zümer, 10.

Herkese mükâfâtları sayıyla, ölçüyle verirken sabredenlere mükâfâtlar ölçüye sığmayacak kadar, tarif edilmeyecek kadar çok verilir.

Innemâ yüveffe's-sabirûne echarum bi-gayri hisab.

İslâm'da bir müslümanın çok sevap kazanması yollarının, geniş imkânlarının bir tanesi [de] sabırdır. Sabır tarafından insanın sevap haznesine güldür güldür billur gibi sevap gelir. Güldür güldür akar gelir. Sabredecek. Çünkü hayat karmaşık, karışık bir olaydır. Bu karışık olayların bazısı tatlıdır bazısı tatsızdır, ne yapalım. Tatlılarını ayırıp da tatsızlarını itemeyiz. Hepsi beraber gelir. Allah bize tatlı şeyler verirken O'nunla dost olup da acı şeylerle karşılaştırdığı zaman O'na isyan etmek kulluğa yakışmaz. Onun için sabırlı olacağız.

Bilmiyorum, içinizde sabretme durumunda olan insanlar var galiba... Böyle bir nasihat geldi. Sabredin. Sabrederseniz mükâfât alırsınız. Allah sabredenlerle beraberdir. Sabredenlere sevaplar çok gelir. Sabredin. Bu bir.

Ve'r-rıdâ bi'l-kadâi. İkincisi, Allah'ın takdîrâtına, mukadderâtına rıza göstermek.

Biliyoruz ki olayları Allah Levh-i Mahfûz'a yazıyor. Mukadderât oluyor. Yani insanın ömrü belli. Ne kadar yaşayacağı ezelden mâlum. Rızkının ne miktar olduğu bellidir. Kaç tane pizza yiyeceği sayılı. Her şey mâlum. Allah bunu en ince [detayına] kadar biliyor.

İnsanoğlunun kazaya, “Kaza” dediğimiz, böyle iki arabanın çarpışması demek değil. Kazâ-i İlâhî, “Allah’ın hükmü” demek. Allah’ın hükmüne rıza göstermesi; “Tamam yâ Rabbi! Neylersen hoştur, kabulümdür.” demesi lazım. Bunu biliyorsunuz. “Neylerse güzel eyler” diye bir ilahi, bir şiir var. İbrahim Hakk-ı Erzurûmî hazretlerinin. “Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler...” diye.

Hakk’ın olacak işler

Boşdur gam u teşvişler

Hak hikmetini işler

Mevlâ görelim neyler

Neylerse güzel eyler...

Başka bir şair de diyor ki;

Hoştur bana senden gelen,

Ya gonca gül, yahut diken.

Ya hayattır, yahut kefen,

Lütfun da hoş, kahrın da hoş.

İyi bir derviş, iyi bir sûfî, iyi bir mü'min Allah'tan olan şeyleri hoş karşılar. Tahammülle karşılar, sabırla karşılar. Bozulmaz. Allah'ın hükmüne, kazasına, kaderine razı olur.

Bu hususta benim sevdiğim bir hikâye var. Kitaplarda okumuştum, çok beğenirim. Eski zamanda böyle iyi bir derviş, olgun bir kimse, evliyâ yolunun yolcusu bir iyi insan bir şehirden bir şehre gitmiş. Şehrin kale kapısından içeri girince bunu yakalamışlar.

Eskiden kale kapıları vardı. Surlar vardı. Burada da öyledir. Almanya'da da öyle. Türkiye'de de öyleydi. Sonunda *burg* sözü olan bütün yerleşme yerleri aslında bir kale. *Burg*, "kale" demektir. Edinburg vesaire. Hepsinin kalesi vardır.

Bir şehre girmiş kapıdan. Oradaki muhafızlar bakmışlar, gözleri tutmamış. Tipsiz bulmuşlar. Zaten derviş adam, yani fukarâ. Övünmüyor, giyinmiyor, fiyaka yapmıyor, saltanatı yok. Zaten yoldan gelmiş, tozlu topraklı... Zaten dünyaya metelik vermiyor. Parası pulu

yok. Ama âlim, ârif, kalbi zengin, duyguları güzel, evliyâ... Ama dış görünüş itibariyle hırpânî bir insan. “Gel buraya!” demişler, yakalamışlar. Sorgulamışlar. Şüphelenmişler. “Sen galiba bizim düşmanımız falancanın casususun!” demişler. Adam da kendisini savunmamış veya karşı tarafı ikna edememiş. Komutan demiş ki; “Kesin bunun kafasını! Olsun bitsin. Madem casus, kesin bunu!”

Adamı kesmeye cellâda götürürken adam diyor ki kendi kendine... Kendisiyle konuşuyor. Egosuyla, içiyle konuşuyor. Demiş ki; “Sen kitaplarda böyle okunduğu zaman kaza ve hükmü ilâhîye razı olmayı söylüyordun. Konuşuyordun. Kabul ediyordun. Şimdi bak Allah sana böyle bir olay hükmetmiş, başına böyle bir olay geldi. Haksız yere yakalandın. Şimdi biraz sonra da cellât bir balta vuracak, kafan gövdenden ayrılacak.

Şimdi buna da mı razısın?

Bak olanlara şimdi.

Buna da mı razısın?”

Şeytan içinden körüklüyor. İsyan etsin de kâfir olarak ölsün diye...

O da demiş ki içinden, yine bu sese karşı; “Ne yapalım, herkesin bir ömrü var. Demek benim ömrüm de bu kadarmış. Allah böyle hükmetmiş. Mazlum olarak ölmek de fena bir şey değil. Zalim olarak ölseydim daha fena olacaktı. Hiç olmazsa haksız yere mazlum olarak ölüyorum.”

Kazaya rıza gösteriyor. Ve hükm-ü ilâhîye teslim. “Ne yapalım, kader böyleymiş...”

Bu gibi olayları ben birkaç sefer yaşadım. Yani insanın en son anlarını tattım.

Singapur’dan uçağa bindik. Bizim uçak bir kaza geçirdi. Başladı aşağı gitmeye... Yere vurdu mu hayatınız bitecek, tamam.

Uçak yere çakıldıktan sonra yolcusunun yaşama imkânı ne kadardır?

Böyle gidiyorduk doğrudan doğruya... Düz gidiyorduk. Yatay gidiyorduk. Uçağımız bir duvara çarpmış gibi bir gümbürtü oldu, “güm” diye. Herkes koltuklarından öne fırladı. Benim önümde bir koltuk vardı, ondan sonra *business class*ın duvarı vardı. Biz garibanlar [kısımında idik,] arka tarafta. Ben önümdeki koltuktan da

havaya uçup duvara çarptım. O duvarın önündeki sıradaki adamın ensesine düştüm. Benim önümdeki adam daha ön tarafa uçacak bir yeri olmadığından üst tarafa çarptı. Uçağın üst tarafında ışıklar vardır. Hava ayar yerleri vardır. Hostesi çağırma düğmeleri vardır. Vallahi orayı deldi kafası. “Güm” diye orayı kafasıyla deldi ve kafası kanlar içinde yere [düştü]. Arkadan ölenler oldu. Bizim uçak aşağı iniyor, böyle gidiyoruz aşağı... Hayat bu kadarmış, ne yapalım...

Benim aklıma bizim hatun geldi. “Bu hatun benim hocamın bana emaneti. Gideyim şunun yanına, kelime-i tevhid telkin edeyim.” dedim. Sürünerek yanına kadar gittim. Hanıma diyorum ki; “*eşhedü en lâ ilâhe illallah...*” O da benim dediğimi demiyor. “*Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammed*” tutturmuş onu öyle söylüyor. O da fena değil. O da Peygamber Efendimiz’e salât ü selam getiriyor. Ben; “*eşhedü en lâ ilâhe illallah*” diyorum, o da; “*Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammed*” diyor.

Bir gümbürtü daha ko-ptu. Bir yere daha toslamış gibi olduk. Çok büyük bir ses de çıkıyor, sarsılıyoruz. Bir kamyon veya bir otobüs duvara çarparsa o kadar. Düřünün ki bir insan yerinden kalkıyor, uçuyor. Arkadan boynu kırılanlardan ölenler oldu. Sedyelerle götürdüler. Bir daha arptık. Düzeldi. Ben şöyle camdan baktım, yine yatay gitmeye başladık. Denize veya dağa akılmadık. Kanatlara baktım, kanatlar sağlam. Bu taraftaki kanada baktım, uçağın kanatları sağlam. Ne olduğunu anlayamadık. Kimse de izahatta bulunmadı. Aşağı indik. Kimisi hastaneye, kimisi mezara, kimisi bizim gibi otele gitti. Ben hl yaşıyorum. Karşınızdayım, görüyorsunuz.

Ama o zaman lebilirdik. O zaman *inn lillh ve innâ ileyhi râciûn*, hayatın son anını yaşadığımı hissettim. En son dakikası. Aşağı arptığın zaman iř bitecek. Ölmeden  beş saniye önceki duyguları kabul olabilir, her Şey olabilir.

Fakat adam başı kesilmeye giderken diyor ki kendi kendine; “Söyle bakalım, sen eskiden ‘Allah’ın hükmüne razıyım.’ diyordun. ‘Allah’a

bağlıyım.’ diyordun. ‘Allah’ı seviyorum.’ diyordun. Bak Allah sana böyle bir haksız yere ölmeyi nasip etmiş.

Nasılsın, ne haber?”

Şeytan söylüyor içinden tabii. O da diyor ki; “Ne yapalım Allah’ın takdiri, hayat bu kaddarmış. Olursa olsun.”

Tam cellâdın yanına kadar gidiyorlar. Biri bağıyor, diyor ki; “Hey! Durun, yanlışlık oldu. O adam suçsuz!” Kurtuluyor. Kafası ke-silmiyor. Oraya kadar gidiyor, oradan kurtuluyor.

c. Tasavvufun En Yüksek Mertebelerinden Biri

Adamın bir sözü çok güzel, hoşuma gitti. Ben onu defterime not aldım. Diyor ki;

“Vallâhi ölümden halâsıma değil, ölüme giderkenki ihlâsıma seviniyorum.”

“Vallahi ölümden kurtulduğuma sevinmiyorum. Ölüme giderken imtihan oldum ya... ‘Bak öleceksin!’ dedi şeytan. Ama ‘Ölürsem öleyim!’ dedim ya... Vallâhi o ihlâsıma seviniyorum, ölümden kurtulduğuma sevinmiyorum.”

İşte kadere rıza budur. Tasavvufun en yüksek mertebelerinden birisidir. “Tasavvuf” dediğimiz güzel yolun en yüksek seviyelerinden birisidir. Allah’ın hükmüne rıza gösterir. Gonca gül de gelse “eyvallah” der. Ya gonca gül yahut diken. Diken de gelse eline batsa “Ne yapalım, Allah’ın kaderi.” der. Hil’at da gelse padişahın, sırmalı kaftan ya da kefen gelse hepsi hoş...

Bir zaman gelecek, hepimiz öleceğiz. Çırpınmanın faydası yok. Bu dünyada kalan yok. Herkes konup göçüyor. Demek ki kadere rıza önemlidir.

Tasavvufta en yüksek makam hangisidir?

Bazı âlimlerimize göre en yüksek makam, Allah aşkıdır, *muhabbetullahtır*. Yunus Emre gibi, Mevlânâ gibi Allah’a âşık olmaktır. Allah aşkıyla yanıp tutuşmaktır. Allah’ı sevmektir. Zaten rıza ve teslimiyet de biraz sevgiden oluyor. İnsan sevdiğinin her şeyine [rıza gösterir]. İster as ister kes, teslim oluyor.

Peygamber Efendimiz bize böylece -hadisin bu kısmıyla- bunu da tavsiye etti.

Muhterem Newcastle’li kardeşlerim!

Sabırlı olun. Bir de kadere, kaderin cilvelerine, imtihanlarına, Allah'ın hükmüne rıza gösterin. İtiraz etmeyin. Öyle kafayı bozmayın. Müslümanlıktan dışarı çıkmayın. Allah'a âsî gelmeyin.

Üçüncüsü; *ve'd-duâü fi'r-rahâi*. “Geniş zamanda, rahatlık, serbestlik, iyilik zamanında dua etmek.”

İnsanoğlu başı sıkışınca dua eder. Talebe imtihan olacağı zaman, ertesi gün bir imtihana girecekse bir gün önceden abdest alır, namazlarını kılar. Gusül abdesti alır, tesbih çeker, imtihana Âyete'l-kürsî okuyarak girer.

Daha önce aklın neredeydi?

“Sorma hocam, biraz futbol oynadık, biraz şöyle yaptık, biraz böyle yaptık...”

Sıkışmayınca duaya yanaşmıyor.

Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriliyor. Gemiye biner. Dalgalar gemiyi sarsmaya, sallamaya başlayınca; “Aman yâ Rabbi! Gemimizi batırma yâ Rabbi! Allah'ım sen benim canımı dalgaya kaptırma! Karaya sâlimen çıkarsam on tane koyun kurban edeceğim!” [der.] Böyle çeşit çeşit [dualar...] Karaya çıktığı zaman unuttur.

Biz İstanbul'da Karaköy rıhtımından gemiye binerdik. Şiddetli lodos, dalgaların çok olduğu zaman... Sarayburnu'ndan açıldın mı lodos Kadıköy vapurlarına başlar çarpmaya. Vapurun bir önü dalar suyun içine, bir arkası dalar. Bir önü, bir arkası... O zaman Kadıköy vapurundaki açıklar saçıklar herkes dua eder. Neden? Gemi sallanıyor da ondan. Sıkıştı da ondan. Ama güzel havalarda... Pabucu ayağını sıkmazsa Allah'ın adını anmazdı Süleyman Efendi. Yazık oldu Süleyman Efendi'ye...

Biliyorsunuz, değil mi?

Ayakkabısı vurmadiğı zamanlarda

Anmazdı ama Allah'ın adını

Günahkâr da sayılmazdı

Yazık oldu Süleyman Efendi'ye...

Orhan Veli'nin şiiri.

Ayakkabısı vurunca "Allah" diyor. Gemi sallanınca "Allah" diyor. İmtihan vaktinde "Allah" diyor. Borcu ödeyeceğı zaman dükkân sahibi; "Yâ Rabbi! Yardım et. Hiç beş kuruş param yok. Kasa bomboş. Ne olur, beni alacaklara karşı mahcup etme!" O zaman, başı sıkışınca dua ediyor. Bu makbul değildir. Geniş

zamanında dua makbuldür. Bir ihtiyaç görünmediği zamanda dua makbuldür. O sevgiden oluyor. Ötekisi sıkışmaktan oluyor. Sıkıştı mı herkes duayı yapar. En dinden imandan uzaklar bile o zaman sofulaşır, sofulardan sofulur, daha ileri olur. Ama sâir zaman yok. Demek ki Allah'ı bolluk ve geniş zamanımızda unutmamalım. Unutmayacağız. Nasihat bu. Zenginsiniz, rahatsınız, sıhhatlisiniz, ağrınız sızınız yok, başınız dinç, herhangi bir sorumluluğunuz yok, iyisiniz, hoşsunuz, güzelsiniz... Allah daha iyi etsin, maşâallah. Gözümüz yok. Şimdi dua edeceksiniz. Duanın kıymeti şimdi var. Sıkıştığı zaman zaten herkes dua ediyor. O zaman kıymeti olmaz.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
21 Cemâziye'l-Evvel 1420 / 01.09.1999
Newcastle/ İngiltere

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

